

زیمبابوه - بررسی موردی شماره ۳ غلبه بر موانع پیش روی پاسخگوسازی دولت

برگرفته از راهنمای مؤسسه دموکراتیک ملی تحت عنوان «توجه به نتایج و روش‌های اندازه‌گیری آن»

چکیده

پس از انتخابات بحث‌برانگیز سال ۲۰۰۸ در زیمبابوه، بازیگران کلیدی عرصه سیاست بر سر «توافق جامع سیاسی» گرد هم آمدند که به تشکیل دولت وحدت ملی، متشکل از رهبران مخالف و حزب حاکم منجر شد. در کشوری با فضای سیاسی به شدت محدود، توافق جامع سیاسی روزنه ورودی گشود برای نظارت بر عملکرد دولت توسط جامعه مدنی. سازمان «وکلاهی زیمبابوه برای حقوق بشر» (ZLHR) با همیاری مؤسسه ملی دموکراتیک (NDI) ۲۹ نهاد جامعه مدنی را گرد هم آورد تا طرح «مکانیسم پایش جامعه مدنی» (CISOMM) را برای پایش اجرای توافق جامع سیاسی شکل دهد. بسیاری از همکاران مکانیسم پایش جامعه مدنی تجربیات قابل ملاحظه‌ای داشتند در دو زمینه پایش انتخابات و پایش خشونت سیاسی. برای آنان طرح پایش فرآیند سیاسی به منزله گام طبیعی بعدی در پیشرفت فعالیت‌های‌شان به شمار می‌آمد. طرح مکانیسم پایش جامعه مدنی توانست از طریق گسترش سطح دانش و مهارت‌های خود و نیز استفاده حداکثری از روابط موجود، بر موانعی که اغلب بر سر راه سازمان‌های کم تجربه‌تر پدید می‌آید غلبه کند. اعضا زود دریافتند که بودن ائتلاف چتر حمایتی برای‌شان ایجاد کرده، به آنان جرأت می‌دهد نقادانه‌تر نحوه اجرای توافق جامع سیاسی را پایش کنند. همچنین CISOMM از پایش مبتنی بر شواهد و مدارک استفاده کرد که موجب شد اعتبار بیشتری نیز کسب کنند. هرچند شاید اعضای CISOMM به سختی می‌توانستند تأثیر مستقیم فعالیت‌های پایش‌شان را بر میزان پاسخگویی دولت درک کنند، با این حال توانایی‌شان در پر کردن فضائی که توافق جامع سیاسی برای جامعه مدنی ایجاد کرده بود، خود دستاورد مهمی به شمار می‌آید. این که اعضای ائتلاف به دور از دخالت‌های دولت یا نهادهای امنیتی توانستند به کارشان ادامه دهند بدعتی شد برای فعالیت‌های آتی شهروندان. برنامه زیمبابوه نشان داد که هرچند پایش دولت ممکن است خطراتی به همراه داشته باشد، اما انجام ندادن آن احتمالاً خطرات بیشتری در پی خواهد داشت؛ یکی از آن خطرها بسته شدن فضای سیاسی است.

مقدمه

امضاء رسید. در آن توافق بر تشکیل دولت وحدت ملی تأکید شده بود. مطابق آن موگابه به عنوان رئیس جمهور، چانگرای نخست وزیر، آرتور موتامبارا معاون نخست وزیر انتخاب شده، تعیین کابینه‌ای مشتمل بر طیف‌های مختلف سیاسی مورد تایید قرار گرفته بود. توافق نقش و مسئولیت امضاء کنندگان و احزاب‌شان را تعیین کرده، برای شهروندان تضمین‌های سیاسی و اجتماعی-اقتصادی فراهم کرده و بر حاکمیت قانون و تعهدات حقوق بشری تأکید می‌کرد.

توافق جامع سیاسی (جی‌پی‌آ) جایگاه سیاسی در اختیار رهبران مخالف قرارداد که به معنای به رسمیت شناخته شدن پیروزی انتخاباتی‌شان تعبیر شد، چیزی که در گذشته هرگز روی نداده بود. همچنین چارچوبی ایجاد کرد که جامعه مدنی از طریق آن می‌توانست پیشرفت در اجرای اصلاحات مورد توافق را پایش کند. تعدادی از نهاد جامعه مدنی دریافتند که جی‌پی‌آ فضای سیاسی را گشوده، فرصت و نیاز برای فعالیت مدنی را ایجاد کرده است. اواخر سال ۲۰۰۸، یک نهاد حقوق بشری پیشرو به نام «وکلاهی زیمبابوه برای حقوق بشر» (ZLHR) با همیاری مؤسسه دموکراتیک ملی، گروهی از سازمان‌های هم‌فکر را گرد آورد تا راه‌هایی برای حصول اطمینان از اجرای توافق جامع سیاسی پیدا کنند. در این جریان، نهادهای جامعه مدنی جنبه‌های اجرایی جی‌پی‌آ و نقشی را که جامعه مدنی

رابرت موگابه به مدت بیش از ۳۰ سال است بر مردم زیمبابوه حکومت می‌کند. انتخابات سال ۲۰۰۸ به موگابه و حزب‌اش «اتحاد ملی آفریقایی زیمبابوه-جبهه میهن‌پرستانه» یا زانو-پی‌اف، فرصت شش ساله‌ای دیگر برای سکون داری حکومت داد. انتخابات سال ۲۰۰۸ از سوی جامعه بین‌الملل و گروه‌های داخلی ناظر بر انتخابات، به عنوان انتخاباتی عمیقاً مسئله‌دار شناسائی شد. در شرایطی که گروه‌های مخالف و کاندیداهای مستقل در انتخابات شرکت کرده بودند، مورگان چانگرای توانست در دور اول به پیروزی برسد. او در نهایت به دلیل شدت بالای خشونت مرتبط با انتخابات و فساد آشکار در روند برگزاری انتخابات از دور دوم کنار کشید. هرچند این اقدام باعث پیروزی مجدد موگابه در انتخابات شد، اما حزب آقای چانگرای به نام «جنبش برای تغییر دموکراتیک» (MDC) توانست اکثریت کرسی‌های مجلس را به دست آورد. این پیروزی احزاب مخالف را تشویق کرد تا حزب حاکم را برای رسیدن به توافق تقسیم قدرت زیر فشار بگذارند. با وساطت تابو امبکی، رئیس جمهوری آفریقایی جنوبی، «توافق جامع سیاسی»^۱ در ۱۵ سپتامبر سال ۲۰۰۸ به

^۱ توافق میان اتحاد ملی آفریقایی زیمبابوه - جبهه میهن‌پرستانه (زانو-پی‌اف) و دو تشکل از جنبش برای تغییر دموکراتیک (MDC) به منظور حل و فصل چالش‌های پیش روی زیمبابوه، ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۸.

مجموعه‌ای از معیارهای ارزیابی برای پایش کمک کند. او همچنین به مکانیزم پایش جامعه مدنی در تهیه زمان‌بندی گزارش‌دهی و استراتژی توزیع آن یاری رسانده، راه‌کارهایی را در زمینه انتشار نخستین گزارش ائتلاف ارائه کرد. ائتلاف مکانیزم پایش جامعه مدنی پس از دریافت کمک برای شروع کار به تنهائی پایش توافق جامع سیاسی و در سطح گسترده‌تر فضای سیاسی زیمبابوه را به پیش برده است. مکانیزم پایش جامعه مدنی از آغاز تا زمان نگارش این متن اوضاع را پایش کرده و هر سه تا شش ماه آن را گزارش داده است.

تجزیه و تحلیل پیش رو در زمینه پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی، آوریل ۲۰۱۱ از سوی مؤسسه دموکراتیک ملی و بر اساس یافته‌های پژوهش‌های درون کشوری به دست آمده است. مؤسسه دموکراتیک ملی با استفاده از الگوهای استاندارد مصاحبه که در این راهنما موجود است، اقدام به برگزاری چهار مصاحبه کلیدی با سه شریک اصلی در مکانیزم پایش جامعه مدنی کرد. با توجه به نگرانی‌های امنیتی موجود برای سازمان‌های مدنی فعال در زیمبابوه، مؤسسه دموکراتیک ملی از برگزاری جلسات بحث گروه کانونی^۲ خودداری کرد. هر مصاحبه شامل می‌شد از مصاحبه شونده و یک تا سه عضو سازمان‌های برگزیده همکار که در پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی فعال بودند. بدین منظور شناخته شده ترین سازمان‌هایی که همزمان نقش مهمی در هماهنگی درون پروژه‌ای بر عهده داشتند انتخاب شدند. با توجه به نگرانی‌های امنیتی، هر سازمان به‌طور جداگانه مصاحبه شد. مؤسسه دموکراتیک ملی همچنین پس از پایان سفری تحقیقاتی، با استفاده از اطلاعات تکمیلی گردآوری شده و از طریق تبادل ایمیل، جلسه بحث گروهی نیز برگزار کرد میان کارمندان مؤسسه که در برنامه مکانیزم پایش جامعه مدنی شرکت داشتند.

مکانیزم پایش جامعه مدنی در محیط سیاسی دشواری همچون زیمبابوه چطور کار کرد

طرح پایش فرآیند سیاسی مکانیزمی را در اختیار شهروندان قرار می‌دهد تا به وسیله آن میزان پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری دولت را بهبود بخشیده، شفافیت در عملکرد حکومت را افزایش دهند. در حالت ایده‌آل، پایش عملکرد دولت باید به عنوان

می‌توانست در ارتباط با موافقت‌نامه تقسیم قدرت بر عهده گیرد بررسی کردند. گروه‌های شرکت‌کننده به این نتیجه رسیدند که باید کار را با پایش و گزارش‌دهی در خصوص نحوه اجرای جی‌پی‌آ آغاز کنند. سازمان وکلای زیمبابوه برای حقوق بشر و ۲۹ گروه گرد آمده «مکانیزم پایش جامعه مدنی» (CISOMM) را برای اجرای جی‌پی‌آ ایجاد کردند. به عقیده آنان این گامی طبیعی در راستای فعالیت‌های نظارتی‌شان در زمینه انتخابات و حقوق بشر بود. مکانیزم پایش جامعه مدنی، به سرپرستی دبیرخانه‌ای متشکل از نمایندگان چند سازمان عضو، بندهایی از جی‌پی‌آ را مورد بحث گذاشت که امکان پایش مؤثر آن وجود داشت. در نهایت ائتلاف مکانیزم پایش جامعه مدنی به هفت گروه موضوعی تقسیم شد تا زمینه‌های مختلف مطرح در جی‌پی‌آ را پوشش دهند: بهبود وضعیت اقتصادی، کمک‌های بشردوستانه و غذایی، اصلاح قانون اساسی، عدالت و گذار سیاسی، اصلاحات ساختار اداری، احترام به حقوق بشر و آزادی بیان.

مؤسسه دموکراتیک ملی از همان آغاز با ارائه کمک‌های مهارتی و مقایسه روند کار با تجربه کشور کنیا، شامل مشاوره در زمینه روش‌های سازماندهی اعضای ائتلاف حول این گونه فعالیت‌های پایش، از مکانیزم پایش جامعه مدنی حمایت کرد. مؤسسه دموکراتیک ملی همچنین مشاور فنی را در اختیار مکانیزم پایش سوی جامعه مدنی قرار داد تا به اعضا در تهیه

^۲فهرست سازمان‌های کنونی عضو مکانیزم نظارت از سوی جامعه مدنی: دستور کار بولاوایو (BA)، مرکز توسعه ارتباطات زیمبابوه (CCDZ)، مرکز تحقیقات و توسعه (CRD)، اتحاد مسیحیان (CA)، انجمن شبکه مدنی آموزش (CIVNET)، واحد خدمات مشاوره (CSU)، ائتلاف بحران در زیمبابوه (CZC)، اتحادیه عمومی کارگران کشاورزی و کشت و زرع (GAPWUZ)، انجمن عدالت برای کودکان (JCT)، بنیاد منابع حقوقی (LRF)، شبکه امنیت غذایی (FOSENET)، موسسه افکار عمومی (MPOI)، موسسه رسانه‌های آفریقای جنوبی - بخش زیمبابوه (MISA-Zimbabwe)، پروژه نظارت بر رسانه‌های زیمبابوه (MMPZ)، انجمن ملی سازمان‌های غیر دولتی (NANGO)، آکسفام بین‌الملل (OI)، سازمان بستر برای توسعه امور جوانان (PYD)، اتحادیه معلمان پیشرو زیمبابوه (PTUZ)، واحد تحقیق و فعالیت مدنی (RAU)، سازمان مرمت حقوق بشر زیمبابوه (ROHR)، کمپین صرفه جویی در زیمبابوه (SZC)، جنبش دانشجویان مسیحی زیمبابوه (SCMZ)، انجمن همبستگی دانش آموزان (SST)، سازمان شفافیت بین‌المللی، وریتاس، شورای داوطلبان رسانه‌ای زیمبابوه (VMCZ)، ائتلاف زنان (WC)، خیزش زنان زیمبابوه (WOZA)، انجمن برنامه‌ریزی برای جوانان (YAT)، انجمن پزشکان حقوق بشری زیمبابوه (ZADHR)، ائتلاف بدهی و توسعه زیمبابوه (ZIMCODD)، شبکه پشتیبانی انتخابات زیمبابوه (ZESN)، انجمن حقوق بشر زیمبابوه (ZimRights)، انجمن غیر دولتی حقوق بشر زیمبابوه (ZHRF)، حقوق‌دانان حقوق بشر زیمبابوه (ZLHR)، اتحادیه ملی دانشجویان زیمبابوه (ZINASU)، پروژه صلح زیمبابوه (ZPP)، کانون وکلای زن دادگستری زیمبابوه (ZWLA) و شبکه زنان جوان برای ایجاد صلح زیمبابوه (ZYWNP).

^۲Focus group discussions

بخش منظمی از نقش جامعه مدنی در فرآیند سیاسی به حساب آید. با این حال، در کشوری مانند زیمبابوه که در آن فضای سیاسی محدود و گاه و بی‌گاه به میل و هوس حزب حاکم ناپدید می‌شود، صاحبان قدرت ممکن است تلاش‌های جامعه مدنی در زمینه پایش را تهدیدی علیه خود به حساب آورند. به تبع آن، دسترسی به اطلاعات در این کشورها محدود بوده، توانایی جامعه در نظارت بر عملکرد دولت مختل شده، حتی ممکن است ختم به تهدید فیزیکی و یا بازداشت شود. همکاران ائتلاف مکانیزم پایش جامعه مدنی می‌دانستند چنین خطراتی را باید مد نظر قرار داد، مدیریت کرد. آنان پیش‌تر نیز به دلیل تلاش در زمینه پایش و دیگر فعالیت‌ها تحت نظارت شدید نیروهای امنیتی زیمبابوه بودند. نمایندگان کلیدی سازمان‌های شرکت کننده در مکانیزم پایش جامعه مدنی در مصاحبه‌ها به این نکته اشاره کردند که برای‌شان پیوستن به پروژه و پایش توافق جامع سیاسی (جی‌پی‌آ) به منزله گام منطقی بعدی محسوب می‌شده، چرا که بیشتر اعضای ائتلاف پیش از آن نیز نوعی فعالیت پایش را تجربه کرده بودند؛ از آن جمله، فعالیت‌هایی نظیر پایش وضعیت حقوق بشر، پایش خشونت و پایش انتخابات. همین پیشینه باعث شده بود تا این سازمان‌ها بیاورند چگونه از اعضای خود در طول دوره پایش فرآیندهای سیاسی محافظت کنند. گروه‌های مصاحبه شده همگی در این موضوع هم نظر بودند که پایش توافق جامع سراسری در محدوده فعالیت‌های‌شان قرار داشته و این‌که می‌توانند از مجموعه مهارت‌ها و شبکه داوطلبان‌شان برای گردآوری اطلاعات استفاده کنند. یکی از همکاران مکانیزم پایش جامعه مدنی بر این موضوع اذعان کرد که مؤسسه دموکراتیک ملی به آن‌ها کمک کرده مهارت‌های نظارتی را فراگیرند که در زمینه پایش توافق جامع سیاسی نیز کاربرد داشت. مهارت‌هایی همچون: تولید ابزار گردآوری داده، استخدام، آموزش و مدیریت داوطلبان، توسعه روش‌های گردآوری اطلاعات توسط داوطلبان، گزارش‌نویسی و هم‌چنین کار با رسانه‌ها. به عقیده یکی دیگر از همکاران مکانیزم پایش جامعه مدنی از آن‌جا که آن‌ها پیشتر داوطلبانی را برای جمع‌آوری اطلاعات در زمینه توزیع غذا و دسترسی به خدمات بهداشتی گسیل کرده بودند، پایش توافق جامع سیاسی تنها چند نقطه جمع‌آوری داده به کارهای فعلی داوطلبان افزوده، به طور لزوم خطر تازه‌ای برای‌شان ایجاد نمی‌کرد. در نتیجه، همکاران مکانیزم پایش جامعه مدنی تخصص لازم را به دست آوردند تا راه‌های افزایش حداکثری فضای سیاسی را بیابند. پایش توافق جامع سیاسی ثابت کرد می‌تواند روشی باشد معنی‌دار و سازنده برای گسترش فضای سیاسی و افزایش نقش جامعه مدنی.

نتایج تلاش‌های پایش مکانیزم پایش جامعه مدنی

اعضای ائتلاف به محققانی از مؤسسه دموکراتیک ملی گفتند که پایش توافق جامع سیاسی رابطه و برداشت حکومت از جامعه مدنی را، به خصوص از سوی افراد درون حاکمیت، دگرگون ساخته است. وقتی به طور مشخص پرسیده شد که آیا به نظر آنان، پایش توافق جامع سیاسی تغییری در رابطه بین دولت و اعضای مکانیزم پایش جامعه مدنی ایجاد کرده، پاسخ همه مصاحبه‌شوندگان به آن منفی بود. سپس از آنان خواسته شد تا به طور اجمالی، تعامل‌شان با دولت را پیش، هنگام و پس از تلاش‌های پایش توافق جامع سیاسی توصیف کنند. یکی از همکاران ائتلاف موقعیتی را شرح داد که در آن، از سازمان‌شان دعوت شده بود برای دیداری به دفتر یکی از وزارتخانه‌ها برود. دعوتی که از سوی سازمان به عنوان حرکتی مثبت تلقی شد، زیرا وزارتخانه قصد داشت از آن‌ها به عنوان یکی از منابع استفاده کند. هرچند به ادعای مصاحبه‌شوندگان بیش‌تر

درس‌های آموخته شده

اغلب، همین پیروزی‌های ناچیز و گام‌های کوچک به سوی گشایش بیشتر برای مشارکت جامعه مدنی در فرآیند سیاسی است که تأثیر گذار است؛ یک نمونه شاید همین پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی در زیمبابوه باشد. این بسیار حائز اهمیت است که اعضای مکانیزم پایش جامعه مدنی توانستند بدون ممانعت از سوی حزب حاکم یا نیروهای امنیتی اطلاعات را گردآوری کرده، به طور منظم گزارش داده و یافته‌هایشان را در رسانه‌ها منتشر کنند.

تجزیه و تحلیل کلیات گفتگوهای صورت گرفته با اعضای مکانیزم پایش جامعه مدنی و نگاهی به اطلاعات جمع‌آوری شده در جریان سفرهای تحقیقاتی، نتایج زیر را برجسته می‌کند:

- اغلب طرح‌های پایش فرآیند سیاسی برای نهادهای جامعه مدنی گام طبیعی بعدی در روند پیشرفت فعالیت‌هایشان محسوب می‌شود. در فضای سیاسی محدود بسیار اهمیت دارد که این موضوع در نظر گرفته شود.
- سرمایه‌گذاری برای توسعه و پیشرفت مهارت‌ها و دانش موجود در سازمان‌های درگیر پایش عملکرد دولت می‌تواند به سازمان‌های تازه‌کار کمک کند بر چالش‌های پایش رو غلبه کنند.
- پایش مبتنی بر شواهد موجب کسب اعتبار سازمان می‌شود.
- هنگامی که فضا برای پایش و تشویق به پاسخ‌گویی محدود است، فعالیت در قالب شبکه یا ائتلاف امن‌تر از کار منفرد و جدا از هم است.
- تحکیم و اتکاء بر روابط موجود عاملی کلیدی برای غلبه بر چالش‌های دسترسی به اطلاعات و انتشار یافته‌ها است.

در پایان، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای مکانیزم پایش جامعه مدنی عبارت بود از توانایی آن در پر کردن فضایی که توافق جامع سیاسی ایجاد کرده بود. حتی مهم‌تر از آن، چند سازمان عضو ائتلاف مکانیزم پایش جامعه مدنی، طرح جدیدی راه انداختند تحت عنوان «پروژه مستقل پایش قانون اساسی». هدف از این طرح، پایش روند تهیه پیش‌نویس قوانین اساسی زیمبابوه بود که به عنوان یکی از خواسته‌ها در توافق جامع سیاسی مطرح شده بود. این سازمان‌ها نه تنها فرصت منحصر

طرح‌های دولتی از سوی سیاستمداران مترقی‌تر ارائه می‌شود، با این حال، این دعوت خاص از آن جمله نبود. پیش از اجرای طرح پایش، این وزارتخانه رابطه خوبی با عضو ائتلاف که به جلسه دعوت شده بود نداشته، حتی خصمانه توصیف می‌شد. کما این‌که همکار دعوت شده به جلسه، در گذشته بارها از سوی نیروهای امنیتی مورد بازخواست قرار گرفته بود. دعوت‌نامه نشان می‌داد که پایش مبتنی بر شواهد ممکن است به تغییر درک و طبیعت برخورد و پاسخ دولت به تلاش‌های پایشی جامعه مدنی منجر شود.

نتیجه مشابهی نیز در برخورد با رسانه‌ها مشاهده شد. مصاحبه‌شوندگان رابطه با رسانه‌ها را پیش از اجرای طرح مکانیزم پایش جامعه مدنی چندان قوی توصیف نمی‌کردند. در محیط‌هایی با فضای سیاسی محدود، نقش رسانه‌ها اغلب غیرقابل پیش‌بینی است: گاه از نظر سیاسی پشتیبان و حافظ منافع حزب حاکم هستند و گاه نیز تمایل به این دارند تا بستری برای انعکاس دغدغه‌های جامعه مدنی پیرامون عملکرد دولت فراهم کنند^۴. همکاران مکانیزم پایش جامعه مدنی در زیمبابوه، اغلب نسبت به نقش رسانه‌ها در کمک به تلاش‌های پایش بی‌تفاوت بودند. در حالی که رسانه‌ها فعالانه در انتشار یافته‌های مکانیزم پایش جامعه مدنی نقش بازی نکردند، با این‌حال در کنفرانس مطبوعاتی ائتلاف شرکت کرده، اطلاعات به دست آمده از گزارش‌های رسمی ائتلاف مکانیزم پایش جامعه مدنی را منتشر کردند.

شاید از همه مهم‌تر بتوان به قابلیت مکانیزم پایش جامعه مدنی در به کار گرفتن روابط موجود با برخی نمایندگان مجلس، مقامات وزارتخانه‌ها و دیگر کنشگران مدنی اشاره کرد. این روابط امکان دسترسی اعضای مکانیزم پایش جامعه مدنی به اطلاعات مورد نیاز را فراهم کرد. امری که مصاحبه‌شوندگان به عنوان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها از آن یاد کرده‌اند. حزب حاکم همیشه نسبت به علنی کردن اطلاعات در خصوص عملکرد دولت بی‌میل بود. بنابراین مکانیزم پایش جامعه مدنی با اتکاء به دسترسی تعداد کمی از متحدان‌اش به اطلاعات توانست به اسناد رسمی دست یافته و با اشخاصی ارتباط برقرار کند که برای پایش نحوه اجرای توافق جامع سیاسی کارساز بود.

^۴ این موضوع چندین مرتبه در کامبوج رخ داد، وقتی که رادیو «کندوی عسل» رسانه خبری مستقل محلی، اغلب، مطالب تحلیلی را در انتقاد از حکومت منتشر می‌کرد.

به فرد ایجاد شده توسط توافق جامع سیاسی برای پایش دولت وحدت ملی را تشخیص داده، بلکه هم‌چنین از طریق گسترش فعالیت پایش به دیگر زمینه‌ها، فضای سیاسی بیشتری ایجاد کرده، خواستار ازدیاد آن نیز شدند. هرچند پایش عملکرد دولت ممکن است خطرات بزرگی به همراه داشته باشد، اما برای اعضای مکانیزم پایش جامعه مدنی، خطرات مرتبط با نظارت بر توافق جامع سیاسی بسیار کمتر از خطرات عدم مشارکت در اجرای آن بود. برای «مکانیزم پایش جامعه مدنی» و «پروژه مستقل پایش قانون اساسی»، عدم پایش حکومت و هدر دادن فرصت محدودی که برای پاسخ‌گو نگه داشتن دولت ایجاد شده بود به مراتب خطرناک‌تر از سرکوبی بود که احتمال داشت در پی فعالیت‌های‌شان بیاید. هنگام نگارش این مطلب، عملکرد دولت وحدت ملی تحت نظارت موشکافانه قرار دارد تا زمینه اجرای توافق جامع سیاسی را فراهم کرده، همه امضاءکنندگان توافق به تعهدات‌شان پایبند بمانند. اگر جامعه مدنی به پایش حکومت و گزارش یافته‌هایش ادامه ندهد، این فرصت به وجود آمده برای مشارکت سیاسی از بین خواهد رفت. در محیط‌های چالش‌برانگیزی هم‌چون زیمبابوه، مشکل پیش روی جامعه مدنی این است که فرصت یابد تا از طریق فعالیت در زمینه پایش فرآیند سیاسی مانع از بسته یا ناپدید شدن فضای سیاسی شود.

زیمبابوه: پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی، مهم‌ترین دست‌آورها و فعالیت‌ها (برگرفته از پاسخ شرکت کنندگان در جلسات بحث و گفتگو)

مهم‌ترین فعالیت‌های پایش	مهم‌ترین تأثیرات حاصل از فعالیت‌های پایش	گروه	فعالیت‌های پایش	مهم‌ترین خروجی‌های حاصل از مشارکت در پروژه پایش	به طور مستقیم تأثیر گرفته
	<p>افراد جامعه نسبت به فرآیند نگارش قانون اساسی احساس مالکیت می‌کنند.</p> <p>درک بهتری نسبت به روند نگارش قانون اساسی وجود دارد.</p> <p>نهاد‌های جامعه مدنی ظرفیت شهروندان برای پایش میزان پایبندی حکومت به وعده‌ها را افزایش می‌دهد.</p> <p>گزارش سدیّه باعث افزایش اعتماد عمومی نسبت به مجلس شده است.</p> <p>ناظران انتخابات عناصر قانون اساسی را درک می‌کنند.</p>	جامعه مدنی به مثابه مجموعه‌ای واحد	<p>جلسات پیوندجویی - Outreach Meetings</p> <p>پرسش‌نامه</p> <p>دوره‌های آموزشی برای کمیسیون پارلمانی قانون اساسی</p> <p>کارگاه آموزشی</p> <p>آموزش رسانه‌ای</p> <p>گزارش‌ها و خبرنامه‌ها</p>	<p>فضای سیاسی گسترده‌تری برای فعالیت احزاب در زمینه توافق جامع سیاسی وجود دارد.</p> <p>احزاب سیاسی توصیه‌های ارائه شده در گزارش‌های دوره‌ای مکانیزم پایش جامعه مدنی را به کار می‌گیرند.</p> <p>حزب جنبش برای تغییر دموکراتیک تلاش‌های‌اش برای مشارکت بیشتر جامعه مدنی در ساز و کار مجلس را افزایش داد.</p>	<p>احزاب سیاسی /</p> <p>توافق جامع سیاسی (GPA)</p>
	حکومت می‌داند که کسانی خارج از دولت میزان کارآمدی‌اش را پایش می‌کنند.	حکومت	کمک فنی	نهاد‌های جامعه مدنی کم کم به مراجعی قابل اعتماد در زمینه توافق جامع سیاسی بدل می‌شوند.	نهاد‌های جامعه مدنی

موارد خارج از طرح

(بر پایه درک سازمان‌های مشارکت کننده در پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی که حاضر به مصاحبه شدند)

موارد اجرایشده در طرح پایش

(بر پایه درک سازمان‌های مشارکت کننده در پروژه مکانیزم پایش جامعه مدنی که حاضر به مصاحبه شدند)

<p>- وزارتخانه‌ها از سازمان‌های عضو مکانیزم پایش جامعه مدنی برای بحث و گفتگو در مورد دغدغه‌های موجود دعوت می‌کنند.</p>		<p>- روابط میان سمن‌های همکار تقویت می‌شود. - نهادهای جامعه مدنی مهارت‌شان را در مستندسازی رویدادها افزایش داده‌اند. - نهادهای جامعه مدنی مهارت‌های جدیدی در پایش میزان پایبندی حکومت به وعده‌ها به دست آورده‌اند. - نهادهای جامعه مدنی مهارت مستندسازی رویدادها را بدست آورده‌است. - نهادهای جامعه مدنی مهارت‌شان را در طراحی ابزار پایش افزایش داده‌اند. - نهادهای جامعه مدنی مجموعه مهارت‌های موجود در امر پایش را گسترش داده‌اند. - همکاران به دلیل تعداد گروه‌های فعال، در انجام پایش احساس امنیت بیش‌تری می‌کنند.</p>
--	--	---

<p>مکانیزم پایش جامعه مدنی</p>	<p>- نشریات مکانیزم پایش جامعه مدنی توسط کنوانسیون‌های بین‌المللی به رسمیت شناخته می‌شود. - گزارش ائتلاف در کمیسیون ژنو عرضه می‌شود. - هم‌کاری میان اعضاء مانع از دوباره‌کاری فعالیت‌ها توسط نهادهای جامعه مدنی می‌شود. - ارتباطات و تبادل گزارش در کمیته پارلمانی قانون اساسی افزایش یافته است</p>						
<p>رسانه‌ها</p>	<p>- تقاضا برای اطلاعات ارائه شده توسط مکانیزم پایش جامعه مدنی افزایش یافته است. - رسانه‌ها در کنفرانس‌های مطبوعاتی مکانیزم پایش جامعه مدنی حضور می‌یابند. - رسانه‌ها اطلاعات یافته‌ها از گزارش‌های مکانیزم پایش جامعه مدنی را منتشر می‌کنند.</p>						